

Атаманчук Т. Р., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Катеринчук К. В., к.ю.н., доцент

НЕЗАКОННЕ ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ, ПОЄДНАНЕ З НАСИЛЬСТВОМ

У ст. 289 Кримінального кодексу України [1] передбачено такий злочин, як незаконне заволодіння транспортним засобом, який карається штрафом від однієї тисячі до однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк. У ч. 2 даної статті вказано, що ті самі дії, поєднані з насильством, караються позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років з конфіскацією майна або без такої.

Під незаконним заволодінням транспортним засобом варто розуміти вчинене умисно, з будь-якою метою протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їх волі [2]. Потрібно зауважити, що дані дії можуть бути здійснені шляхом запуску двигуна, буксирування, завантаження на інший транспортний засіб, примусового відсторонення певних осіб від керування, примушування їх до початку або продовження руху тощо. Таке заволодіння може бути вчинене таємно чи відкрито, шляхом обману чи зловживання довірою, із застосуванням насильства чи погроз.

Вилучення транспортного засобу полягає в сукупності двох дій - встановленні контролю над транспортним засобом і переміщенні його в просторі з місця первинного знаходження будь-яким способом. Встановлення контролю над транспортним засобом - це дії, спрямовані на встановлення фізичного панування над ним, коли винний сам або з використанням інших осіб одержує можливість перемістити його. Такі дії є його захопленням, яке може бути вчинене як із використанням насильства, так і без нього. Переміщення транспортного засобу в просторі передбачає дії, за допомогою яких він переміщається з місця первинного знаходження в інше місце будь-яким способом (поїздка на транспортному засобі з використанням власного двигуна, транспортування за допомогою іншого транспортного засобу, штовхання за допомогою фізичної сили людини тощо). При цьому відстань, на яку переміщено транспортний засіб, значення не має [2].

Важливим є визначення поняття «наси́льство» при незаконному заволодінні транспортним засобом. Зокрема, в теорії кримінального права насильство традиційно поділяють на два його види фізичне і психічне.

Фізичним насильством є протиправне умисне застосування або використання фізичної сили, яке проявляється у фізичному впливі на організм іншої людини проти чи всупереч її волі та бажанню з метою досягнення шкідливого результату. Воно може знаходити свій прояв у застосуванні або у використанні фізичної сили, яка спрямована на заподіяння шкоди біологічній структурі потерпілого, зовнішній сфері об'єктів та предметів матеріального світу [3].

Варто зауважити, що фізичне насильство може проявлятися в різних видах впливу на потерпілого: вплив на тіло людини, тобто тілесну недоторканність, здоров'я чи життя людини; вплив на внутрішні органи потерпілої особи без порушення зовнішніх тканин організму; споживання алкогольними напоями, давання чи введення наркотичних засобів, отруєння; обмеження або позбавлення свободи особи.

На відміну від фізичної дії, інформаційна дія характеризується такою поведінкою, яка спрямована на передачу відповідної інформації іншим особам і виявляється у словесній формі, а також у формі різноманітних дій, які несуть інформацію смислових жестів і значущих рухів [4].

Загалом, психічне насильство являє собою умисний, протиправний психологічний вплив на потерпілого, спрямований на спричинення шкоди іншій людині проти її волі. На практиці психічне насильство найчастіше проявляється у формі погрози. При цьому, форма погрози може бути різноманітною: вербальна, жестами, демонструванням зброї або інших предметів, застосування яких могло б стати небезпечним для життя або здоров'я потерпілого [3].

Необхідно зауважити, що психічне насильство є менш явним ніж фізичне і у людському суспільстві вважається менш небезпечним, хоча досить часто зустрічається у формі погрози. Проблемою є те, що важко довести факт застосування психічного насильства (зокрема, і через відсутність речових доказів). Крім того, досі немає офіційного визначення і встановлення меж що являю собою психічне насильство. Дана проблема заслуговує особливої уваги та окремого викладення.

Таким чином, насильство при незаконному заволодінні транспортним засобом може бути як фізичним, так і психічним. Фізичне насильство при здійсненні даного злочину може полягати в протиправному умисному застосуванні або використанні фізичної

сили, яке проявляється у фізичному впливі на організм іншої людини з метою досягнення шкідливого результату. Щодо психічного насильства, до дане питання є більш проблемним і потребує детальнішого дослідження, зокрема встановлення чіткого визначення коли і які дії можна вважати психічним насильством.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Коментар до Кримінального кодексу України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/uk/81-uky/1997-289.html>
3. Ігнатов О. І. Кримінальне насильство: окремі питання / О. І. Ігнатов // Право України. – 2005. – № 3. – С. 67-71.
4. Гумін О. М. Кримінально-насильницька поведінка проти особи: монографія / О. М. Гумін – Львів: Львівськ. держ. ун-т. внутр. справ, 2009. – 360 с.

УДК 338.47(043.2)

Бегма Д. О., студент,
Херсонський державний університет, м. Херсон
Науковий керівник: Сотула О. С., д.ю.н., доцент

СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ

На теперішньому етапі розвитку України постала гостра необхідність обґрунтування основних тенденцій розвитку української авіаційної галузі, які потрібно вибудовувати, виходячи зі змісту і принципів функціонування сучасного світового авіаційного ринку, що обумовлено як загальними глобалізаційними процесами, так і поступовим входженням нашої держави до Європейського Союзу.

Адже в нашій державі процес становлення авіаційної галузі співпав із кризовими явищами перших років незалежності. До того ж, в науковій літературі зазначається, що чинний стан української авіаційної галузі не відповідає сучасним вимогам розвитку країни, що претендує на звання індустріально розвиненої [1, с. 126; 2, с. 89]. Така ситуація ще й обумовлена ускладненням економічної та військово-політичної ситуації в державі, рекомендаціями низки міжнародних організацій та органів ЄС щодо оминання